

Přehled judikatury sociálně pojišťovací (zák. č. 221/24 ve zn. nov. č. 184/28).

(Dokončení.)

III. Nároky pojištěnců při invaliditě.

A. Invalidita.

Za invalidního podle zákona se považuje, kdo pro nemoc nebo pro vady tělesné nebo duševní, nepřivoděné úmyslně, nemůže prací přiměřenou jeho silám, schopnostem, výcviku a dosavadnímu povolání vydělávat ani třetinu toho, co tělesně a duševně zdravý zaměstnanec téhož druhu s podobným výcvikem v téže obvodě obyčejně vydělává. (§ 109 zákona).

Při posuzování invalidity nerozhoduje jen nezpůsobilost k dosavadnímu zaměstnání. Jde-li o výpomocného dělníka, bez odborných znalostí, jehož povolání není kvalifikované, možno ho odkázati na jiné práce, rovněž nekvalifikované, a to na nahodilě lehčí práce. Může-li si jimi vydělávati i při výdělečné schopnosti snížení o 50% více než třetinu mzdy zaměstnance zdravého, nejde o invaliditu ve smyslu § 109. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 2266/50 C/I, Věst. 1951, čís. 28.)

Zvláštní nezpůsobilost pojištěnce k pracem, jež byl uvyklý vykonávati a jimiž jediné vydělával na své živobytí, může zakládati invaliditu podle § 109 poj. zákona, i když všeobecná nezpůsobilost pracovní není snížena o 66 $\frac{2}{3}$ %. (VPS z 27. července 1950, Cpo 1265/50, P. P. č. 143, Věst. 1950, příl. C/I, čís. 4.)

Neodporuje výkladu § 109 poj. zák., když soud uznal invalidní pojištěnku, u níž soudní znalec podle objektivních znaků choroby shledal ztrátu výdělečné způsobilosti 10—12%, podle subjektivních znaků uváděje důvody, proč subjektivní příznání považuje za věrohodné, uznal ztrátu výdělečné způsobilosti více než 66 $\frac{2}{3}$ %. (VPS ze dne 27. června 1950, č. j. Cpo 890/50/1, P. P. č. 142, Věst. 50, Příl. C/I, str. 1.)

Je-li žalobce uznán za neschopna dosavadního kvalifikovaného povolání, jest třeba zjistiti, jakou měl dosud mzdu, k jaké práci se hodí a je-li schopen vydělávati si alespoň třetinu mzdy, jakou měl v dosavadním povolání. Nutno též přihlížeti ke zvýšené hodnotě a cenosti dosavadního odpovědného povolání a k příjmu z takového povolání, a posuzovati příjem ten s příjmem, kterého docíliti jest způsobilým pojištěncem, když ztratil schopnost k dosavadnímu svému odpovědnému povolání. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 35/51, P. P. č. 219, Věst. 1951, C/I, čís. 29.)

Není invalidní podle § 109 poj. zákona, kdo, jsa k dosavadní práci nezpůsobilý ze dvou třetin, jest jen z 50% nezpůsobilý k průměrným pracem jiným. Zda skutečně takové zaměstnání pojištěnec najde, nerozhoduje o nároku na invalidní důchod. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 510/51, P. P. č. 275, Věst. 1951, C/I čís. 37.)

Pojištěnec dosud zaměstnaný a vydělávající skutečně více než třetinu toho, co tělesně a duševně zdravý zaměstnanec téhož druhu s podobným výcvikem v téže obvodě, není invalidní podle § 109 poj. zák. a není v takovém případě lékařského vyšetření třeba. Pokud tyto poměry trvají, nelze žalobní nárok na invalidní důchod přiznati. (VPS z 27. června 1950, Cpo 1348/50/1, P. P. č. 141, Věst. 1950, příl. C/I, str. 3.)

Pojištěnec, jenž dosud pracuje a vydělává více než třetinu mzdy zdravého zaměstnance, není invalidní ve smyslu § 109 poj. zákona; nerozhoduje, že jest zaměstnan pouze z milosti. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 211/51, P. P. č. 271, Věst. 1951, C/I, čís. 36.)

Přiměřená práce podle § 109 poj. zák. nemusí býti práce v témž oboru jako doposavad. (VPS ze dne 27. VI. 1950, č. j. Cpo 1125, P. P. č. 145, Věst. 50, příl. C/I, str. 3.)

B. Řízení při posuzování invalidity.

Jest nepřipustnou novotou uváděti v odvolání jiné vady a nemoce, rozhodné pro invaliditu, než které byly shledány znalcem při vyšetření u poj. soudu, jestliže žalobce už tehdy na ně neupozornil a jestliže znalec výslovně konstatoval, že jiných vad tu není. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 2270/50, P. P. č. 220, Věst. 1951, C/I, čís. 51.)

Nebylo nesprávným oceněním provedených důkazů, uvěřil-li první soud ve všem znalci. (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1419/50, P. P. č. 175, Věst. 1951, C/I, čís. 20.)

Jest vadou řízení, jestliže rozsudek poj. soudu založen jest jen na dobrozdáních lékařů strany žalované, aniž žalobce byl slyšen o tom, zda dobrozdání ta pokládá za pravá a správná. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 1605/50, Věst. 1951, C/I, čís. 52.)

Stačí-li pojišťovacímu soudu k zjištění stupně výdělečné neschopnosti výpověď lékařského znalce, není povinen, ba ani oprávněn vslechnouti žalobce k účelu průvodnímu jako stranu. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 225/51, P. P. č. 272, Věst. 1951, čís. 58.)

Řízení je vadné, když poj. soud na základě jednoho lékařského dobrozdání, předloženého žalovanou pojišťovanou, uznal žalobce invalidním, nepřihlížejíc k druhému lékařskému dobrozdání touže pojišťovnou předloženému, podle kterého žalobce invalidním není. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 428/51, Věst. 1951, C/I, čís. 40.)

Pojišťovací soud může provésti důkaz o invaliditě pouze znalcem povšechného lékařství, i když jde o speciální chorobu (oční), zvláště když žalující pojištěnec ani nenavrhl odborného lékaře. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 28/51, P. P. č. 274, Věst. 1951, C/I, čís. 59.)

C. Počátek invalidity.

Požitek důchodu invalidního počíná dnem, kdy nastala invalidita. Nelze-li to zjistiti, považuje se za den počátku invalidity den, kterého došla nemocenské pojišťovně žádost za důchod invalidní. Je-li invalidita důsledkem nemoci, počíná požitek invalidního důchodu po uplynutí doby, po kterou měl pojištěnec nárok na nemocenské (§ 110).

Pro rozhodnutí pojišťovacího soudu o invaliditě je rozhodna doba, kdy vynesen jest rozsudek. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 1579/50, P. P. č. 218, Věst. 1951, C/I, čís. 50.)

Pojišťovací soud může přiznati nárok na důchod, i když zjistí, že invalidita nenastala do vydání napadeného výměru ÚSP., nýbrž že

vznikla později. (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1860/50, Věst. 1951, C/I, čís. 16.)

Stane-li se pojištěnec invalidním následkem úrazu, nepočíná invalidita teprve uplynutím roku, jímž zaniká nárok na nemocenské, nýbrž ke dni utrpeného úrazu. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 192/51, Věst. 1951, C/I, čís. 55.)

D. Vychovávací příplatek.

Invalidní nebo starobní důchod zvyšuje se za každé dítě, které by v případě úmrtí důchodce mělo nárok na důchod sirotčí, pokud důchodce o ně pečuje, o vychovávací příplatek, který za každé dítě činí $\frac{1}{10}$ vyměřeného důchodu (§ 113).

Základ pro vyměření vychovávacího příplatku podle § 113 poj. zákona tvoří invalidní důchod podle § 111 poj. zák. bez státního příspěvku. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 226/51, Věst. 1951, C/I, čís. 42.)

Toto ustanovení (§ 113) nelze vykládati tak, že vychovávací příplatek napadá oprávněnému spolu s invalidním důchodem, pokud se o tento vychovávací příplatek sám nehlásí a jej neuplatňuje. Nároky na pojišťovací dávky, tedy i na vychovávací příplatek podle § 113 poj. zák. jest třeba výslovně uplatnit. (VPS ze dne 27. VII. 1950, Cpo 1265/50/1, Věst. 50, příl. C/I, str. 5.)

E. Výbavné (§ 120 b).

Výbavné pojištěnkám, které se provdaly před 1. lednem 1929, nepřislouží, i když odbyly (započtením nároku z pensijního pojištění) čekací dobu 150 příspěvkových týdnů. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 185/51, Věst. 1951, C/I, čís. 33.)

F. Odbytné.

Pozůstalí mají za podmínek § 121, odst. 1. a 2. nárok na odbytné. Pozůstalými rozumí se manžel (pokud není vyloučen pro rozvod, rozluky nebo zavinění smrti druhého manžela), děti (za podmínek § 118), rodiče nebo sourozenci zemřelého. Při tom má manžel přednost před dětmi, rodiče a sourozenci mají nárok na odbytné jen tehdy, byli-li na pojištěnce (důchodce) výživou převážně odkázáni (§ 121).

Odbytné ve smyslu § 121, odst. 1. poj. zák. (v původním znění), vyměřiti sluší se zřetelem k příplatkům na děti. (VPS z 20. V. 1950, č. j. Cpo 252/20, Věst. 1950, příl. C/I, str. 7.)

Abys mohl býti uznán nárok rodičům na odbytné, je nutno, aby obě podmínky § 121, odst. 4. zák. č. 221/24, byly současně dány (před novelou). (VPS z 12. IV. 1950, Cpo 208/50, Věst. 1950, příl. C/I, str. 9.)

Převážná odkázanost na výživu podle § 121, odst. 4. poj. zákona, je pouze faktickým, nikoliv právním stavem, odvozeným z povinnosti alimentární. (VPS z 27. VI. 1950, Cpo 1450/50, Věst. 1951, C/I, čís. 25.)

Při posuzování převážné odkázanosti podle § 121, odst. 4. poj. zákona, nezáleží na tom, mnoho-li pojištěnec vskutku poskytoval, nýbrž bylo-li nutno, aby větší část výživu poskytoval on sám. (VPS ze dne 12. IV. 1950, č. j. Cpo 624/50, Věst. 1950, příl. C/I, str. 6.)

Rodiče, jichž měsíční příjmy byly větší, než co jim poskytovalo zemřelé dítě pojištěnec, nebyli svou výživou na ně převážně odkázáni. (VPS z 24. X. 1950, Cpo I 1045/29, Věst. 1951, C/I, čís. 24.)

Matka nebyla na dceru převážně odkázána, měla-li z jiných pramenů měsíční příjem nejméně ve výši dceřina příspěvku. (VPS z 24. X. 1950, č. j. Cpo I 1045/29, Věst. 1951, C/I, čís. 24.)

u odkázanost,

nedostačí pouhý úsudek, nýbrž nutno uvést konkrétní skutečnost. (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1694/50, Věst. 1951, C/I, čís. 26.)

Pečují-li rodiče o příslušníky rodiny ničeho nevydělávající, jest při posuzování převážné odkázanosti rodičů podle § 121, odst. 4. poj. zákona v úvahu vzít pouze to, co rodičům zbývá z výdělku jejich po výdajích na výživu příslušníků. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 579/51, Věst. 1951, C/I, čís. 45.)

Děti, starší 17 let, mají podle § 121 zák. č. 221/24 ve znění zák. č. 184/28 nárok na odbytné po rodičích, byli-li svou výživou na ně převážně odkázáni. (VPS z 18. IX. 1950, Cpo 566/50, Věst. 1951, C/I, čís. 22.)

Nevlastní dítě bylo ve smyslu § 118, odst. 5. poj. zákona převážně odkázáno výživou na nevlastního otce, hradil-li tento náklad společné domácnosti převážně. (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1612/50, Věst. 1951, C/I, čís. 21.)

G. Krácení důchodů.

Důchody podle zákona o soc. pojištění krátí se, pokud důchodce, oprávněný k požitku důchodu, požívá obdobného důchodu podle právních předpisů o úrazovém pojištění (zaopatření dělníků, o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců nebo o pojištění u báňských bratrských pokladen (§ 126)).

Důchod poskytovaný od revírní bratrské pokladny z důvodu utrpeného úrazu jest ve smyslu § 126 poj. zák. obdobný invalidnímu důchodu podle poj. zákona, ať je důvod vzniku invalidity jakýkoli; proto nastává krácení důchodů podle § 126 poj. zák., vychovávací příplatek podle § 113 poj. zák. však v tomto případě přísluší. (VPS z 22. VI. 1951, Cpo 23/51, Věstník 1951, C/I, čís. 41.)

H. Všeobecné předpisy pro řízení.

Nevytýká-li žalobce neúplnost nebo nesprávnost znaleckého posudku před prvním soudem a sám nenabízí jiného důkazu, uznává tím posudek znalce za postačující. (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1805/50, P. P. č. 174, Věst. 1951, C/I, čís. 17.)

Pojišťovacímu soudu jest z úřední povinnosti zabývat se otázkou, kdy pojistný případ nastal a zdali je splněna čekací doba (100 nebo 150 příspěvkových týdnů). (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1837/50, Věst. 1951, C/I, čís. 19.)

Vrchní pojišťovací soud nemůže přihlížeti k novotám, před prvním soudem neuvedeným, ani ke skutečnostem, nastalým po rozsudku prvního soudu. (VPS z 24. X. 1950, Cpo 1705/50, P. P. č. 176, Věst. 1951, C/I, čís. 18.)

Z podání odvolání u jiného soudu než u pojišťovacího soudu stihají odvolávající se stranu nepříznivé následky. (VPS z 20. X. 1950, Cpo I 1035/29, Věst. 1951, C/I, čís. 27.)

Ch. Příspěvková doba.

Příspěvkovými jsou týdny, za které se stalo splatným pojištění na základě pojistné povinnosti, byl-li pojištěnec k pojištění přihlášen dříve, nežli nastal pojistný případ (§ 108).

Je-li před pojistným případem k pojištění přihláшено jen zaměstnání jedno nebo některé období téhož zaměstnání, není to důvodem, aby jiné zaměstnání nebo jiné období téhož zaměstnání bylo započítatelné jako doba příspěvková. (VPS z 16. II. 1951, Cpo 2294/50, Věst. 1951, C/I, čís. 54.)

Přihláška k pojištění musí nezbytně býti učiněna před pojistným případem, aby mohla býti doba zaměstnání v inv. a starobním pojištění započtena jako příspěvková. (VPS ze dne 24. X. 1950, č. j. Cpo 1726/50, Věst. 1951, C/I, čís. 15.)

